

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН СЯЗОУ СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕННИКАУ БЕЛАРУСІ, КІРАУЌІЦТВА ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА ПРЫ СОВЕЦЕ
МІНІСТРАУ БССР, МІНІСТЭРСТВА КІНЕМАТАГРАФІІ БССР І КАМІТЭТА ПА СПРАВАХ КУЛЬТУРНА-АСВЕТНЫХ УСТАНОУ
ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР.

№ 30 (784)

Субота, 22 ліпеня 1950 года

Цана 50 кап.

Сталінская дружба народаў

У сваёй гістарычнай прамове, прысвечанай стварэнню Саюза Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік, таварыш Сталін у 1922 годзе выказаў упэўненасць у тым, што савецкая ўлада будзе развівацца «ў сур'ёзную міжнародную сілу, здольную ўздзейнічаць на міжнародную абстаноўку, здольную змяніць яе ў інтарэсах працоўных».

Жыццё пацвердзіла правільнасць геніяльнага прабававання таварыша Сталіна. Савецкі Савоз стаў магутнай сацыялістычнай дзяржавай і паказвае вялікі прыклад у вырашэнні нацыянальнага пытання на аснове сацыялізму, у стварэнні многа-нацыянальнай дзяржавы, у выхаванні ўсіх працоўных у духу інтэрнацыяналізму.

Савецкія людзі, выхаваныя камуністычнай партыяй у духу ідэалогіі раўнапраўя і дружбы народаў, з глыбокай пашанай ставяцца да таго ўкладу, які ўносіць кожная нацыя, кожны народ у агульную скарбніцу сацыялістычнай культуры. Развіццё нацыянальнай па форме і сацыялістычнай па змесце культуры працоўных усіх нацыянальнасцей нашай краіны з'яўляецца ў той-жа час развіццём агульнасаветскай сацыялістычнай культуры, таму што народы нашай краіны складаюць адзіную савецкую дружную сям'ю, людзей, якія любяць сваю сацыялістычную Радзіму.

«Сіла савецкага патрыятызму заключаецца ў тым, што ён мае сваёй асновай не расавыя ці нацыяналістычныя забавы, а глыбокую аданасць і вернасць народа сваёй Савецкай Радзіме, братняе супрацоўніцтва і садружства працоўных усіх нацый нашай краіны. У савецкім патрыятызме гарманічна спалучаюцца нацыянальныя традыцыі народаў і агульныя жыццёвыя інтарэсы ўсіх працоўных Савецкага Саюза. Савецкі патрыятызм не раз'ядноўвае, а наадварот, згуртоўвае ўсе нацыі і народнасці нашай краіны ў адзіную братнюю сям'ю. У гэтым троба бачыць асновы непарушнай і ўсё больш мацнеючай дружбы народаў Савецкага Саюза» (І. Сталін).

У свядомасці нашых людзей зліта ў адзінае—савецкая айчына і камунізм. Адзінчы ўсе свае сілы на карысць Радзімы, савецкі чалавек бачыць у гэтым вышэйшае задавальненне. Яго асабістае шчасце неадлучна ад росквіту Радзімы. Ён разумее, што ўмацаванне магутнасці першай у свеце сацыялістычнай дзяржавы з'яўляецца яго інтэрнацыянальнай справай.

Пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна ў нашай краіне ўсталявалася трывалая дружба ўсіх народаў. Гэтая дружба заваявана ў перыяды барацьбы з нацыяналістамі ўсіх масцей, у барацьбе за выхаванне працоўных у духу інтэрнацыяналізму, у духу савецкага патрыятызму.

На прыкладзе любові рэспублікі, любімага народа, любімай нацыі, што насляюць Савецкі Савоз, можна выраза бачыць, якіх велізарных поспехаў мы дасягнулі ў развіцці нацыянальнай па форме і сацыялістычнай па змесце культуры.

Ці не выдатна тое, што масквічы дапамагалі аднаўляць прадрывы БССР, Латвіі, Эстоніі, прысылаюць каштоўнае абсталяванне ва ўсе саюзныя рэспублікі, а тыя, у сваю чаргу, выказваюць гарачую любоў да нашай вялікай сталіцы, пасылаючы ў падарунак Маскве звышплавальную прадукцыю!

Ці не выдатна тое, што калгаснікі Грузіі дапамагалі калгаснікам Украіны і Крымска развіваць субтрапічныя культуры, пераўтварыць ландшафт стэпаў!

Ці не выдатна тое, што ў пусты стэп Узбекістана накіраваліся добраахвотнікі з розных абласцей краіны!

Ці не выдатна тое, што ў аднаўленні Данбаса і Стаалінграда ўдзельнічаюць палатцы ўсіх саюзных рэспублік!

Прайдзімо ўсёго шчасце год, як закончылася вялікай перамогай самая цяжкая з усіх войнаў, калі-небудзь перажытых савецкай краінай, а наша Радзіма дасягнула новага магутнага росквіту ў сваім развіцці.

У СССР глыбока паважаюць нацыянальныя традыцыі народаў, культуру кожнага народа. «Усе сапраўдныя дасягненні культуры народаў, як-бы яны далёка ні ўваходзілі ў мінулае, — таварыш таварыш».

Дзяржаўнае выдавецтва БССР выпусціла ў свет асобнай брашуры ў перакладзе на беларускую мову артыкула таварыша І. В. Сталіна «Адносна марксізму ў мованаўстве».

Брашура выдадзена масавым тыражом.

Молатаў, — высокая цэняцца ў сацыялістычнай дзяржаве і ўстаюць перад сваім народам і перад народамі ўсяго Савецкага Саюза ўшоўленымі, у сваім сапраўдным ідэйным святле».

Самааддана дапамога братніх савецкіх народаў дала магчымасць у кароткі пасляваенны тэрмін аднавіць многія разбураныя гарады, школы, фабрыкі, заводы Украіны, Беларусі, Малдавіі, Літвы, Эстоніі, Латвіі. Дружба народаў, замацаваная крывёю, якая была праліта ў гады Айчынай вайны, у баях за нашу вялікую Радзіму, цяпер стала яшчэ больш моцнай і непарушнай.

Пакуль існуе гэтая дружба, вучыць таварыш Сталін, народы нашай краіны будуць вольнымі і непераможнымі, і нам не страшны ніякія ворагі, Вялікае братэрства савецкіх народаў служыць натхняльнаму прыкладу для соцыялістычнай культуры ва ўсіх краінах свету.

Магутная сацыялістычная дзяржава—СССР выступае на сусветнай арэне паслядоўнай абарончай сапраўднай свабоды і раўнапраўя народаў, смела выкрываючы ўсё фальш і фарысеіства буржуазных палітыкаў, якія, дэкларуючы свабоду і раўнапраўе народаў, на справе праводзяць палітыку бесаромнай эксплуатацыі і завававання малых народаў.

Мы жывём у такі час, у такі век, калі сацыялістычныя нацыі, самія якія расце і мацнее, з'яўляюцца спаносамі цывілізацыі, прагрэсу і культуры.

Наша савецкая айчына—надзея і светач усіх прыгнечаных у краінах капіталізму.

Усім вядома, што рэакцыйныя класы капіталістычных краін не толькі не далі магчымасці свабоднага развіцця прыгнечаным народам калоній і залежных краін, але адкрылі паход супроць суверэнітэта свабодных народаў. Імперыялісты насаджаюць культ нацыянальнай і расавай выключнасці, нацыянальнага і расавага шавінізму. Пасля разгрому фашысцкай Германіі ідэалогія шавінізму і расавай выключнасці знаходзіць сваіх найбольш ярых паслядоўнікаў у асобе англа-амерыканскіх рэакцыянераў, якія шукаюць у расавай тройцы зброю для ідэалагічнай падрыхтоўкі шырокай агрэсіі і новых войнаў.

Савецкія людзі шчаслівыя і гордыя тым, што яны жывуць і працуюць у краіне, якая з'яўляецца выдатным прыкладам братняй дружбы і ўзаемадапамогі ўсіх народаў.

Працоўныя ўсіх нацыянальнасцей, якія насляюць нашу Радзіму, з выключным адданасцю адрабляюць сталінскую мірную знешнюю палітыку Савецкага Саюза.

Збор подпісаў пад Стагольмскай Адазвай выліўся ў новую магутную дэманстрацыю непарушнай дружбы народаў Савецкага Саюза, іх непакіснай рашучасці адстаць вялікую справу міру ва ўсім свеце. З новай сілай працягваюць жыватворчы сацыялістычны патрыятызм, маральна-палітычнае адзінства народаў СССР, іх згуртаванасць вакол Савецкага ўрада, большэвіцкай партыі, вакол вялікага правадары і настаўніка таварыша Сталіна.

Вялікі вопыт Савецкага Саюза служыць натхняльным прыкладам для краін народнай дэмакратыі, якія ўступілі на шлях сацыялістычнага будаўніцтва і за кароткі час напісалі ў культурных адносінах непераможнае далей, чым за многія дзесяцігоддзі існавання буржуазнага ладу.

Учора споўнілася 10 год з дня ўтварэння Савецкай Літвы, Савецкай Латвіі і Савецкай Эстоніі. За невялікі гістарычны тэрмін працоўныя Прыбалтыкі пад кіраўніцтвам партыі большэвікоў стварылі ў сваіх рэспубліках сацыялістычную прамысловасць і дасягнулі велізарных поспехаў у развіцці сацыялістычнай сельскай гаспадаркі, а таксама ў развіцці сваёй культуры, сацыялістычнай па змесце і нацыянальнай па форме.

Усе народы нашай краіны вітаюць сваіх братоў — літвінаў, латышоў і эстонаў і жадаюць ім новых перамог у вялікай справе будаўніцтва камунізму.

Працоўныя Савецкай Беларусі радуецца па спешкам народаў братняй Савецкай Прыбалтыкі і ў дзень іх слаўнага дзесяцігоддзя жадаюць ім новых поспехаў у будаўніцтве камунізму.

Асобнай брашурай у перакладзе на беларускую мову вышаў і артыкул таварыша І. В. Сталіна «Да некаторых пытанняў мованаўства». Адаз таварышу Е. Крашыннікавай».

Тыраж брашуры 50 тысяч экзэмпляраў. (БЕЛТА).

Савецкі народ змагаецца за мір

Антон БЯЛЕВІЧ

МАЦІ

Які ўсе ў сяле,—Адозвы маці
Падпісала шчыраю рукою,
Каб шчасліва жыць у роднай хаце,
Каб стаць над краем супакоў.
Вышла яна ў ранак сіняваты:
Маладыя пёўнікі хрыпата
Кукарачучы, будзяць ранні час.
У жытні крочаць праз калгас.
І яна спешыцца ў сябрыню
Да крылатай жаткі, да дзячат.
А за вёскай—вокам не аніцуюць—
Каласісты ў промных далёгалля.
І пастух асіпаю трубою
Выклікае статак на папас.
Працы гул над роднаю зямлёю,
Толькі гэты танк рукой ірною
Ёй напамніў горкі, цяжкі час:
Толькі гэта брацкая магіла
Каля самых вяснік, ля сяла,
Яе радасць сумам засланіла,
Яе радасць сірухай замяла.
Ды наго-ж, зямля, ты аднасіла,
Хто не прыдзе больш да родных хат?..
Скніць, прахожы, шапку ля магілы:
Можа твой тут сын, а можа брат?
Мо' расказа дошчачка нам гэта
Цьмянымі радкімі пра іх лёс?
Памаўцела дошчачка за лёс,
Як памоўліла восенню авёс.
Не паспелі помнікі з граніту
Будзе хай ім помнікам абіты
Сонейкам і шчасцем супакоў
Над вавочкай роднаю зямлёю.
О, каб маці крылы свае мела,
Не стамляла-б сваіх босых ног,—
Свет-бы белы маці абляцела,
На нурган-бы кожны паглядзела,
На магілы ў полі ля дарог.

Можа-б тых радноў не прачытала
Над магілай: вочы поўны слёз,
У людзей-бы, ў птушак распытала,
Распытала-б маці ў тых нябёс:
— Каго тут зямельна спаць забрала,
І які ён ростам, дзе ён рос?
І які ён з твару? Калі белы,
А ў вачах нябёсаў ясныя сінь,
Так і знайце,—гэта яе сын!
Пала-б на магілу, яна цела,
Прыламыла-б сэрца да магілы,
Мо' з магілы сын пачуў-бы мілы,
Як у грудзях сэрца б'ецца шчыра,
Як сумуе ў гэты ясны дзень,
Мо' падняўся-б сын тады са жвіру,
Ухапіўшы сонечны прамень
Моцнымі рукамі, як бывала
У баю хапаў стальны клінок.
Пале-б яму славу праспявала,
Панілаўся-б кожны каласок!
За траіх-бы жала і вязала
Маці ў гэты радасны дзень.
Маладоў-б маці тады стала,
І сцявіўся-б шчасцем ясны зрон.
Палпыла-б на радасці высокая,
І гунуць-бы з ёю кожны рад:
— З неўміручай славай, ясны сокал,
Баявы, адважнейшы салдат!
Сонейкам ачыціўшы мядзі,
Сын-бы йшоў за плугам, за насой,
Па рабоце-б людзі ўсе пазналі,
Што ў баю быў сын яе—герой,
Што ў баю забудыў герой бласмерце,
І прайшоў і воды і агонь,
Каб вайне завен не распасцерці
Крыляў над магілаю яго.
Вось таму за мір Адозвы маці
Падпісала шчыраю рукою;
Каб са шчасцем жыць у роднай хаце,
Каб стаць над краем супакоў!

Голас праўды

У дні ўсепароднага пратэсту супроць крывавай інтэрвенцыі амерыканскіх агрэсараў у Карэй, гнеўна прачуваў і эфіры палымых слоў і голас беларускіх літаратараў і дзеячоў мастацтва.

Адзед літаратурна-драматычнага вяршання рэспубліканскага Камітэта радыё-інфармацыі наладзіў у ліпені цыкл перадач па тэме барацьбы за мір, супроць падальшчэкаў новай вайны.

У той час, як у капіталістычных краінах мастацтва даўно страціла ўсёгі змест, усякую сувязь з жыццём, у нас мастацтва квітнее з кожным годам.

Адным з цэнтраў мастацкай культуры ў нашай краіне з'яўляецца Ленінградскі інстытут імя І. Е. Рэпіна Акадэміі мастацтваў СССР. Інстытут размяшчаецца ў будынку, у якім калісьці знаходзілася Акадэмія мастацтваў, што выхавала на працягу 200 гадоў велізарныя кадры рускіх жывапісцаў, скульптараў, гравераў. Сярод іх такіх майстроў, як Іваню, Бруаў, Крамскоі, Рэпін, Сурыкаў, Васнецкі, Сероў, Шубін, Казлоўскі і іншыя.

Выдатна прыстававаны для спецыяльнай работы жывапісцы і скульптарыны майстэрні, якіякі паміж імі старэй Акадэміі мастацтва, якія ў часы парызма былі заняты пад кватэры вышэйшых сапоўнікаў, пасля Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі былі перададзены ў карыстанне вучнёўскай моладзі пад майстэрні і інтэрнаты. Поўнасцю захавалася багатая бібліятэка Акадэміі мастацтва, якая ўваўяе сабой збор кніг па вывучэнню мастацтва, мастацкіх выданняў і экспанатаў і налічвае многія сотні тысяч тамоў; сярод іх — шмат велікіх рэдкіх, унікальных выданняў. Надзвычай багатым з'яўляецца музей гіпсавых злёкаў, якія паказваюць развіццё сусветнай скульптуры ад старажытнай Грэцыі да XIX стагоддзя. І, нарэшце, музей рускай скульптуры і класічных малюнкаў з моманту заснавання Акадэміі мастацтва да нашых дзён. Сабраны і па-новому арганізаваны пасля Вялікай Айчынай вайны музей, уаўяе сабой выключную каштоўнасць і надзвычай яскрава і пераканальна гаворыць аб тым, што руская скульптура не толькі ў наш, савецкі час, стаіць на чале сусветнага мастацтва, але ўжо ў XVIII і асабліва ў XIX стагоддзі яна і па змесце і па сваёй дэкадзійнай форме стаяла вышэй скульптуры заходняй Еўропы.

Адбылася літаратурна-музычная перадача па паэме Максіма Танка «Дзёнік міру».

З палымым словам у абарону міру выступілі па радыё лаўрэаты Сталінскіх прэмій народны паэт рэспублікі Якуб Колас, народны артыст рэспублікі А. Ільінін, народны мастак БССР З. Азгур, пісьменнікі А. Валюгін, Е. Кірэнка, Ус. Краўчанка, М. Аўрамчык і П. Прануза.

Найбольш яскравым прыкладам гэтаму можа служыць нацыянальны склад хоць-бы першага курса скульптурнага факультэта, па якім навучаюцца прадстаўнікі розных нацыянальнасцей савецкіх рэспублік. Падобны-ж з'яўя паглядваючы і на іншыя факультэты — жывапісцы, графічны і мастацтвазнаўчы.

Пастаноўка выкладання ў інстытутах імя Сурыкава ў Маскве і імя Рэпіна ў Ленінградзе, дзесяцінаці студэнтаў і, нарэшце, тым выключна ўмовы, якія створаны партыяй і ўрадам у справе мастацкай адукацыі ў СССР, зрабілі неабыходнае ўражанне на польскую дэлегацыю на чале з віцэ-міністрам культуры і мастацтва В. Сакорскім, пры ўдзеі рэктара Кракаўскай Акадэміі выяўленчага мастацтва.

У газеце інстытута «За сацыялістычны рэалізм» у артыкуле «Дзеянне культуры і мастацтва ў інстытуце імя І. Е. Рэпіна» перададзена гутарка з віцэ-міністрам В. Сакорскім, які расказаў аб знаёмстве дэлегацыі з пастаноўкай педагогічнай работы партыі і ўрадам у справе мастацкай адукацыі ў СССР, зрабілі неабыходнае ўражанне на польскую дэлегацыю на чале з віцэ-міністрам культуры і мастацтва В. Сакорскім, пры ўдзеі рэктара Кракаўскай Акадэміі выяўленчага мастацтва.

Першая старонка.
Сталінская дружба народаў (перадачы артыкул).
Антон Бялевіч.—Маці (верш).
М. Керзін. — СССР—цэнтр мастацкай культуры.
Другая і трэцяя старонкі.
В. Лукс. — Станаўленне дагтыскай савецкай літаратуры.
Я. Карнер. — Гераізм (верш).
І. Шымкус. — Шчасце (верш).
В. Лукс. — Вершы пра Радзіму (верш).

Б. Пратазас. — На шырокім шляху.
А. Хургінас. — Літва (верш).
П. Сілес. — Вартавыя раіры (верш).
А. Вінер. — Майстры эстонскага мастацтва.
М. Руд. — Братэрства народаў (верш).
Р. Няхай. — Вільнюс—Рыга—Талін.
Чацвертая старонка.
Л. Таболін. — Фільм пра творцу рускай авіяцыі.
Братняя дружба.
А. Семяночкі. — Новы зборнік вершаў Канстанціна Буйлы.

Кароткая памяць у амерыканскіх захопнікаў

Магутнай хваляй узняліся ўсе народы свету на барацьбу за мір. Усе людзі працы, усе сумленныя людзі зямлі хочучы міру.
Калі я думаю аб тым, якія цяжкія выпрабаванні выпалі на долю карэйскага народа, перада мной яркай карцінай паўстае ўсё тое, што перанеслі савецкія людзі ў Айчынную вайну.
У гераічнай барацьбе народа-воіна была адна ідэя—адстаць мір ад фашызма. Я ў салдацкім шынэлі прайшоў увесь шлях вайны да дня перамогі, і асноўнай мэтай у гэтай барацьбе была ідэя міру.
Ішчэ не згадзіліся і не згадзяцца ў памяці ўсе страты, нанесеныя нам у гэтай вайне. Кароткая памяць аказалася толькі ў нашай чэрчы і ў тлумонаў. Але ніхай засякуць сабе на носе палкаводцы арміі каларадскіх жукоў, што іх чакае той-жа лёс, якога дамагаюцца сабе гітлеры.

Савецкі народ цвёрда ўзаў у свае рукі сьняг міру і вядзе пад гэтым сцягам увесь свет на шляху да камунізму. У нашага народа ёсць будучыня. Наш народ—стваральнік, і ўся яго дзейнасць прасякнута ідэямі Леніна—Сталіна.
Мы, работнікі мастацтва, звязалі сваё жыццё з лёсам народа, і мы адчуваем глыбокую любоў да нашай працы. Наш абавязак, абавязак мастакоў—яшчэ шчыльней згуртавацца з народам і ішчэ глыбей адлюстроўваць пафас яго творчай працы.
Ставячы свой подпіс пад Стагольмскай Адазвай, я цвёрда перакананы, што сілы вайне перамогуць, бо ўначаліў гэтую вышэколадную армію савецкі народ, на чале якога стаіць вялікі Сталін.

С. СЕЛІХАНУ,
скульптар.

„СССР—сцяганосец міру!“

У чытальнай залі бібліятэкі завода «Гомсельмаш» арганізавана літаратурная выстаўка на тэму «СССР—сцяганосец міру». На выстаўцы ў вялікай колькасці прадстаўлены выказванні І. В. Сталіна і відзейшых дзеячоў большэвіцкай партыі і Савецкай дзяржавы ў галіне знешняй палітыкі Савецкага Саюза. На стэндзе—ар-

тыкулы з газет і часопісаў, літаратурныя творы рускіх і беларускіх пісьменнікаў, прысвечаныя справе абароны міру, выкрываюць падальшчэкаў новай вайны.
Выстаўка карыстаецца сярэд рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых завода вялікай папулярнасцю.

Гнеўны пратэст супроць вайны і разбурэнняў

З кожным днём усе мацней гучыць у вуснах мільянаў простых людзей слова—Мір! Чалавечтва выказвае свой гнеўны пратэст супроць злачынстваў зааіянскіх гангстараў, якія нясуць смерць старым і дзецям Карэй, сеюць лічыні прычарылага каларадскага жука на квітнеючыя палі Усходняй Германіі, Чэхаславакіі, Польшчы.

Агітна зварынае аблічча магнатаў Уолстрыта, якія ненавідзяць усе жывое, прагрэсіўнае, сапраўды гуманістычнае.
Зарваўнае крывавае зварам протэсты людзі магі-б прыгадаць старую англійскую прыказку: хвост шалёнай сабакі траба абрэзаць па самыя вушы, гэта значыць разам з галавой.

Савецкі народ знаходзіцца ў авангардзе змагаюў за мір. Дзесяткі мільянаў сьнягоў і дачок нашай вялікай Радзімы, натхнёныя ідэямі сацыялістычнага інтэрнацыяналізму і братэрства народаў, паставілі ўжо свае

подпісы пад Адазвай Пастаяннага камітэта Сусветнага кангрэса прыхільнікаў міру.
У магутным хоры галасоў прыхільнікаў міру выраза чутны мужны голас дзеячоў савецкай культуры, работнікаў літаратуры і мастацтва.

Мастакі, якія будуць светлы будынак камунізму—гнеўна пратэстуюць супроць крыў і разбурэнняў, іх песні ўслаўляюць жыццё і творчую працу на карысць Радзімы.

Нам чужыя ідэі вайны, чалавеканенавісцітва, расавай дыскрымінацыі. Нашы сэрцы поўны пагарды да крывавага зааіянскіх звароў.

— Прэч ад Карэй! Не дазваляй распаляць касцір новай вайны!

Сацыялістычнае мастацтва краіны Савецкай трывала стаіць на варце міру.
А. ГАРУНОУ,
народны артыст РСФСР,
лаўрэат Сталінскай прэміі.

СССР—цэнтр мастацкай культуры

Інстытут імя І. Е. Рэпіна з'яўляецца цэнтрам мастацкай адукацыі.
Найбольш яскравым прыкладам гэтаму можа служыць нацыянальны склад хоць-бы першага курса скульптурнага факультэта, па якім навучаюцца прадстаўнікі розных нацыянальнасцей савецкіх рэспублік. Падобны-ж з'яўя паглядваючы і на іншыя факультэты — жывапісцы, графічны і мастацтвазнаўчы.

Пастаноўка выкладання ў інстытутах імя Сурыкава ў Маскве і імя Рэпіна ў Ленінградзе, дзесяцінаці студэнтаў і, нарэшце, тым выключна ўмовы, якія створаны партыяй і ўрадам у справе мастацкай адукацыі ў СССР, зрабілі неабыходнае ўражанне на польскую дэлегацыю на чале з віцэ-міністрам культуры і мастацтва В. Сакорскім, пры ўдзеі рэктара Кракаўскай Акадэміі выяўленчага мастацтва.

У газеце інстытута «За сацыялістычны рэалізм» у артыкуле «Дзеянне культуры і мастацтва ў інстытуце імя І. Е. Рэпіна» перададзена гутарка з віцэ-міністрам В. Сакорскім, які расказаў аб знаёмстве дэлегацыі з пастаноўкай педагогічнай работы партыі і ўрадам у справе мастацкай адукацыі ў СССР, зрабілі неабыходнае ўражанне на польскую дэлегацыю на чале з віцэ-міністрам культуры і мастацтва В. Сакорскім, пры ўдзеі рэктара Кракаўскай Акадэміі выяўленчага мастацтва.

Скульптурныя дыпломы па сваім агульным узроўні таксама значна вышэй мінулагадніх. Рад работ заслужана атрымаў выдатную ацэнку.

Некалькі слоў аб студэнтах-беларусах, якія займаюцца ў інстытуце імя Рэпіна.

У гэтым годзе скончыў курс па практычнаму факультэту студэнт А. Паслядоўніч, у наступным годзе скончыць інстытут два студэнты па мастацтвазнаўчым факультэту. Студэнт Даніленка за аскі дыпломнай работы атрымаў ацэнку выдатна, па жывапісаму факультэту такую-ж адзнаку атрымаў студэнт Касакоскі, які выявіў добрую псіхавоспсі. На трэцім курсе жывапісана факультэту выдатна вучыцца студэнт Кляноскі, які пачаў сваю мастацкую адукацыю ў студыі «юных талентаў».

На першых курсах архітэктурнага, жывапісана і скульптурнага факультэтаў вучацца тры студэнты-беларусы, з іх падае асабліва надзеі студэнт скульптурнага факультэта Дзялюк; усе яго ацёнкіны работы былі ацёнены адзнакай выдатна.

Штогадовае павышэнне мастацкага ўзроўню работ савецкіх мастакоў, у прыватнасці студэнтаў Мастацкага інстытута імя Рэпіна, яскрава сведчыць аб бурным росце савецкага выяўленчага мастацтва, натхняемага вялікімі ідэямі партыі Леніна—Сталіна. Выключныя клопаты, якімі абкружаюць партыя і асабіста таварыш Сталін савецкіх мастакоў, з'яўляюцца зарукай таго, што недалёка ўжо час, калі савецкае выяўленчае мастацтва — самае перадавое, самае прагрэсіўнае мастацтва свету — дасць творы, што далёка пераўзыйдуць класічныя ўзоры не толькі па змесце, але і па сваёй новай, дасканалей форме.

М. КЕРЗІН,
засл. дзеяч маст. БССР.
Ленінград.

Шчырае братняе прывітанне народам Совецкай Прыбалтыкі!

Станаўленне латышскай совецкай літаратуры

В. ЛУКС,
адказны сакратар ССР Латвіі

ЛАТВІЙСКАЯ савецкая літаратура за доўгія год свайго існавання значна вырасла і ўмацавала. Ужо ў першай 1940—41 гады савецкай улады з'явіліся раманы Айна Саксе «Праўдзанае імя», «У папярочных камерах» Яніса Пьеро, «Сурвася» — зборнік вершаў Валдыса Луска і інш. У пераходным перыядзе пачаўся раманы Аўрыя Гіраўзі «Віна-хурдзі» і «Сэрца Рокленіса» — за сцянамі кінофіліма «Райніс».

У гэты перыяд пачаўся развіццём «Райніс» арыентаваны апазіцыйны Аўрыя Гіраўзі «Сэрца агоні і вяду», некалькі разоў выданыя на рускай мове: кніжка Федэрыка Бабіў у Івані Яніса Гіраўзі «На той бок Прыбалты», якая апавядае аб вайне ў Івані; апавяданне Яна Гіраўзі «На вяртанні баку» пра каляватую працу латышскай вайны. Ідэя Яніса Гіраўзі вынікнула кнігу ўспамінаў пра буржуазны школу, Віяўсэра Борне — апавяданне аб арганізацыі калгасу «Нарымна адзінаццаць», Айна Бродзія — сваёй вайсковай апавяданні «Добрыя Мэнтэ» паводле рэвалюцыйна барацьбы латышскага пралетарыяту ў буржуазнай Латвіі. Тагачасныя малады пісьменнікі Эвалд Віксэ пачаў

Арыя Гіраўзі, творчыя ягоныя рабы былі праслаўлены пэрыядамі, пачаўшы дэпартаваны апазіцыйны «Навоцна» і «Сэрца агоні і вяду». На перамогу агучылі яго вершы, і ў гэтым перыядзе ў жыццё, вера ў перамогу, вера ў свабоднае будучыя. Паэты Яніс Гіраў, Ідэяніс Леа, Ігнат Муджыскі — у праме, Валдыс Луск, Аўрыя Гіраўзі, Яніс Ванга, Фрыдрых Рокленіс — у пазней перыядзе нашы дагэдняшні.

У дні бабур у афіцыйную ўладу Яніса Гіраўзі, Яніс Ванга, Яніс Дайнер, Аўрыя Гіраўзі і Яніс Ванга, Карліс Краўціс, Валдыс Луск, Яніс Ларытоўскі і інш.

Класік латышскай літаратуры Аўрыя Упіт, жывучы ў Літве, пачаў раман «Зямля заўсёгда», за які атрымаў Сталінскае прызванне. Сталінскае прызванне праславіла Янісу Судзілавічу за творчасць ваеннага часу. Вядома Яніс судзілавіч і пее, апавядаючы і пее, апавядаючы і пее Айна Саксе.

За гады савецкай улады латышскае савецкая літаратура дасягнула сваёй стадыі развіцця; таму што яна вырасла ў вайсковай савецкай літаратуры, заснавала метад сацыялістычнага рэалізму.

Старачына раманы ЦР ВЭЦ(а) аб часопіс «Звезда» і «Демінтар», а таксама ішны раманы партыі па ідэалагічных пытаннях дамажы нашам літаратурна ліквідацыя свабодна, дамажы нашам ліквідацыя свабодна і пачаўшы і перадаў аднаўлення краіны і будаўніцтва коммуны.

У пачатку года ў існавалішныя гады былі пачаты значны творы, якія пачаў і шырока вядомы і за межамі нашай рэспублікі. Высокага значна лаўрэата Сталінскай прэміі Удэвітона Вядома Яніс Судзілавіч за апавяданне латышскага народа — раманы «Буря», Айна Саксе — за раманы

Ян КАРПЕР

ГЕРАІЗМ

Слоў у рэчы і мове без ліку. Ды мала іх, каб расказаць аб нашым ворагам вайнін. Які жым такім стаць.

Аб тым, як у бітвах крываваць за свайго свайго дарагі. Садырыць носі са славай. Наперод нашы сцягі.

Хо мог быць прынады Са зважым нямой. Наасучар сталявым армадам. Хо, не глядзеш назаў?

Хо мог самалёт падыць. Вяц паміж хмар сімых. Іліява ў зграю багату. Упасі, як смеч агняво?

Хо мог быць тым сімла, Зважым нашы хад.

Гарачы юначым чынам. Закрыць кулямёт рэс?

Хо мог быць стаць уціс? Як наш Сталінград-герой, Налі і змялі і нобэсы. Віхорай гулі агняво?

Хо мог быць у той цяжкі год. Як наш Ленінград — байцом. Праціць пра блындах ногы і смерць перасціць жыміц?

Не, слова май у сіле. Удэ расказаць да драбін. Як ворагу лютых мы білі, Як гняні наза да граніц.

Аб мукамі чалавечай. Хай пачына ў воях грыміць. Як сонца, народ наш вечны, І сонцам наш сцяг гарыць.

Пераклад Мінолы ГАМОЛІН.

на тым калектывішчым савецкай гаспадары ў Латвіі — «На Зямлю», Арыя Гіраўзі — за пее «Віна і фарфар», Фрыдрых Рокленіс — за сцянамі кінофіліма «Райніс».

У гэты перыяд пачаўся развіццём «Райніс» арыентаваны апазіцыйны Аўрыя Гіраўзі «Сэрца агоні і вяду», некалькі разоў выданыя на рускай мове: кніжка Федэрыка Бабіў у Івані Яніса Гіраўзі «На той бок Прыбалты», якая апавядае аб вайне ў Івані; апавяданне Яна Гіраўзі «На вяртанні баку» пра каляватую працу латышскай вайны. Ідэя Яніса Гіраўзі вынікнула кнігу ўспамінаў пра буржуазны школу, Віяўсэра Борне — апавяданне аб арганізацыі калгасу «Нарымна адзінаццаць», Айна Бродзія — сваёй вайсковай апавяданні «Добрыя Мэнтэ» паводле рэвалюцыйна барацьбы латышскага пралетарыяту ў буржуазнай Латвіі. Тагачасныя малады пісьменнікі Эвалд Віксэ пачаў

Арыя Гіраўзі, творчыя ягоныя рабы былі праслаўлены пэрыядамі, пачаўшы дэпартаваны апазіцыйны «Навоцна» і «Сэрца агоні і вяду». На перамогу агучылі яго вершы, і ў гэтым перыядзе ў жыццё, вера ў перамогу, вера ў свабоднае будучыя. Паэты Яніс Гіраў, Ідэяніс Леа, Ігнат Муджыскі — у праме, Валдыс Луск, Аўрыя Гіраўзі, Яніс Ванга, Фрыдрых Рокленіс — у пазней перыядзе нашы дагэдняшні.

У дні бабур у афіцыйную ўладу Яніса Гіраўзі, Яніс Ванга, Яніс Дайнер, Аўрыя Гіраўзі і Яніс Ванга, Карліс Краўціс, Валдыс Луск, Яніс Ларытоўскі і інш.

Класік латышскай літаратуры Аўрыя Упіт, жывучы ў Літве, пачаў раман «Зямля заўсёгда», за які атрымаў Сталінскае прызванне. Сталінскае прызванне праславіла Янісу Судзілавічу за творчасць ваеннага часу. Вядома Яніс судзілавіч і пее, апавядаючы і пее, апавядаючы і пее Айна Саксе.

За гады савецкай улады латышскае савецкая літаратура дасягнула сваёй стадыі развіцця; таму што яна вырасла ў вайсковай савецкай літаратуры, заснавала метад сацыялістычнага рэалізму.

Старачына раманы ЦР ВЭЦ(а) аб часопіс «Звезда» і «Демінтар», а таксама ішны раманы партыі па ідэалагічных пытаннях дамажы нашам літаратурна ліквідацыя свабодна, дамажы нашам ліквідацыя свабодна і пачаўшы і перадаў аднаўлення краіны і будаўніцтва коммуны.

У пачатку года ў існавалішныя гады былі пачаты значны творы, якія пачаў і шырока вядомы і за межамі нашай рэспублікі. Высокага значна лаўрэата Сталінскай прэміі Удэвітона Вядома Яніс Судзілавіч за апавяданне латышскага народа — раманы «Буря», Айна Саксе — за раманы

Ян КАРПЕР

ГЕРАІЗМ

Слоў у рэчы і мове без ліку. Ды мала іх, каб расказаць аб нашым ворагам вайнін. Які жым такім стаць.

Аб тым, як у бітвах крываваць за свайго свайго дарагі. Садырыць носі са славай. Наперод нашы сцягі.

Хо мог быць прынады Са зважым нямой. Наасучар сталявым армадам. Хо, не глядзеш назаў?

Хо мог самалёт падыць. Вяц паміж хмар сімых. Іліява ў зграю багату. Упасі, як смеч агняво?

Хо мог быць тым сімла, Зважым нашы хад.

Гарачы юначым чынам. Закрыць кулямёт рэс?

Хо мог быць стаць уціс? Як наш Сталінград-герой, Налі і змялі і нобэсы. Віхорай гулі агняво?

Хо мог быць у той цяжкі год. Як наш Ленінград — байцом. Праціць пра блындах ногы і смерць перасціць жыміц?

Не, слова май у сіле. Удэ расказаць да драбін. Як ворагу лютых мы білі, Як гняні наза да граніц.

Аб мукамі чалавечай. Хай пачына ў воях грыміць. Як сонца, народ наш вечны, І сонцам наш сцяг гарыць.

Пераклад Мінолы ГАМОЛІН.

ШЧАСЦЕ

Наша Радзіма — гарады і сілы. Светлая ты сямей і палны зары. Гадзінае пачынае ты зямлі вясёлы, Ты сямей прымісці пільны зары.

Ты зямля ў рабоце, ты зямля ў кіпенні, І пакой вясёлы ў зямлі ў кіпенні, Удэ зямля ў кіпенні — Сталіна зямля.

Абужам пеліны нівы, горы, ркі. Паглядзіце: край наш стаў зямлі Мудры і любімым, самым дарым.

Мы плем аб ішчэні і аб чалавечу, Мудры і любімым, самым дарым.

Новае ў краіне ўсё ён заўважае, Перадзанае прымісці новаму руху. Сталінскае сэрца пачынае мы заўважаем Нават у далёкім і глумі кутку.

Пабываў у шахтах, парываўся ў горы, Абшчыну наўзвешчэ ён нашы зямлі ўсё. Сямей ён развіццём вольнай працы, Кнойна жым ішчэнае, радзіць ён ішчэ.

Вой наш Айчыну ў бітвах абшчысць, Сэрца фронты прымісці ён за зямлю.

Сталінскае сэрца пачынае мы заўважаем, Нават у далёкім і глумі кутку.

Зноў за працу ўзяўся войн наш славету, Азнаўляе дбайна вёскі, гарады. Дыкае свабодна чалавек раскуты, Ведае, што Сталін горды і ім заўмылі!

г. Вільнюс.

Пераклад Рыгора НЯХАЙ.

Валдыс ЛУКС

Вершы пра Радзіму

Дваў дарогі ў цылым свеце яшчэ не былі! Есць толькі тая, адна, нібы сонца ўдзень.

Тая, адна, нібы ішчэ тваё радзімае ўдзень. Тая, якая думка тваё пачынае, Тая, якая жыццё тваё кундае, Тая, што разам з табой і ў буры ідзе.

Дваў дарогі ў цылым свеце яшчэ не былі! Есць толькі тая, што коціцца з рускай зямлі.

Што тустраніцца з морам, нисе карбы, Тая, што ў гураў свае ўсе кірышчы ўвядзла, Што, апраўнаўшыся ў сін вясораў, Слухае дайны родныя лісы.

І дваў дарогі ў сурвешчым німце не былі! Есць толькі тая, дзе ўчора ў калючыя ты спыў, Тая, дзе раманы прынады ты сустракаў, Частка ле — зорны славы бачыла.

Дваў дарогі ў сурвешчым німце не былі! Есць толькі тая, дзе ўчора ў калючыя ты спыў, Тая, дзе раманы прынады ты сустракаў, Частка ле — зорны славы бачыла.

І дваў дарогі ў сурвешчым німце не былі! Есць толькі тая, дзе ўчора ў калючыя ты спыў, Тая, дзе раманы прынады ты сустракаў, Частка ле — зорны славы бачыла.

І дваў дарогі ў сурвешчым німце не былі! Есць толькі тая, дзе ўчора ў калючыя ты спыў, Тая, дзе раманы прынады ты сустракаў, Частка ле — зорны славы бачыла.

І дваў дарогі ў сурвешчым німце не былі! Есць толькі тая, дзе ўчора ў калючыя ты спыў, Тая, дзе раманы прынады ты сустракаў, Частка ле — зорны славы бачыла.

І дваў дарогі ў сурвешчым німце не былі! Есць толькі тая, дзе ўчора ў калючыя ты спыў, Тая, дзе раманы прынады ты сустракаў, Частка ле — зорны славы бачыла.

І дваў дарогі ў сурвешчым німце не былі! Есць толькі тая, дзе ўчора ў калючыя ты спыў, Тая, дзе раманы прынады ты сустракаў, Частка ле — зорны славы бачыла.

І дваў дарогі ў сурвешчым німце не былі! Есць толькі тая, дзе ўчора ў калючыя ты спыў, Тая, дзе раманы прынады ты сустракаў, Частка ле — зорны славы бачыла.

І дваў дарогі ў сурвешчым німце не былі! Есць толькі тая, дзе ўчора ў калючыя ты спыў, Тая, дзе раманы прынады ты сустракаў, Частка ле — зорны славы бачыла.

І дваў дарогі ў сурвешчым німце не былі! Есць толькі тая, дзе ўчора ў калючыя ты спыў, Тая, дзе раманы прынады ты сустракаў, Частка ле — зорны славы бачыла.

І дваў дарогі ў сурвешчым німце не былі! Есць толькі тая, дзе ўчора ў калючыя ты спыў, Тая, дзе раманы прынады ты сустракаў, Частка ле — зорны славы бачыла.

І дваў дарогі ў сурвешчым німце не былі! Есць толькі тая, дзе ўчора ў калючыя ты спыў, Тая, дзе раманы прынады ты сустракаў, Частка ле — зорны славы бачыла.

І дваў дарогі ў сурвешчым німце не былі! Есць толькі тая, дзе ўчора ў калючыя ты спыў, Тая, дзе раманы прынады ты сустракаў, Частка ле — зорны славы бачыла.

З ПЕРАМОГАЙ савецкай улады ў Літве

літвы савецкай літаратура межа значна адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Ужо за першы пільны год існавання Савецкай Літвы (1940—41 г.) пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Ужо за першы пільны год існавання Савецкай Літвы (1940—41 г.) пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Ужо за першы пільны год існавання Савецкай Літвы (1940—41 г.) пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Ужо за першы пільны год існавання Савецкай Літвы (1940—41 г.) пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Ужо за першы пільны год існавання Савецкай Літвы (1940—41 г.) пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Ужо за першы пільны год існавання Савецкай Літвы (1940—41 г.) пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Ужо за першы пільны год існавання Савецкай Літвы (1940—41 г.) пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Ужо за першы пільны год існавання Савецкай Літвы (1940—41 г.) пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Ужо за першы пільны год існавання Савецкай Літвы (1940—41 г.) пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Ужо за першы пільны год існавання Савецкай Літвы (1940—41 г.) пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Ужо за першы пільны год існавання Савецкай Літвы (1940—41 г.) пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Ужо за першы пільны год існавання Савецкай Літвы (1940—41 г.) пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Ужо за першы пільны год існавання Савецкай Літвы (1940—41 г.) пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Ужо за першы пільны год існавання Савецкай Літвы (1940—41 г.) пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

На шырокім шляху

В. ПАТАЗАС,
адказны сакратар ССР Літвы

Сярод дасягненняў літвы савецкай літаратуры пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Сярод дасягненняў літвы савецкай літаратуры пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Сярод дасягненняў літвы савецкай літаратуры пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Сярод дасягненняў літвы савецкай літаратуры пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Сярод дасягненняў літвы савецкай літаратуры пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Сярод дасягненняў літвы савецкай літаратуры пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Сярод дасягненняў літвы савецкай літаратуры пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Сярод дасягненняў літвы савецкай літаратуры пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Сярод дасягненняў літвы савецкай літаратуры пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Сярод дасягненняў літвы савецкай літаратуры пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Сярод дасягненняў літвы савецкай літаратуры пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Сярод дасягненняў літвы савецкай літаратуры пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Сярод дасягненняў літвы савецкай літаратуры пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Сярод дасягненняў літвы савецкай літаратуры пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

Сярод дасягненняў літвы савецкай літаратуры пачаўшыся адрэ пісьменніцкі, якія здалі пачыць за сабой астыоту масу літаратуры, што стаў да гэтых часу ў бачае ажно і барацьбы працоўнага маса, здалі з'явіцца іх у Савецкіх пісьменніцкіх Літвы.

ЛІТВА

Перадзілі, палі і паліны, І нобэ, і азёр сімла, І ўзгорку ў сэрцы нараваны — Гата ты, дарэга Літве.

Аляндры, цёмныя, як штандарты, Там, дзе сімлаў чыгуны, Каймаў, Ды таго пільна і ў мар

Фільм пра творцу рускай авіяцыі

Узнікненне авіяцыі і яе развіццё непарульна звязана з імем выдатнага вучонага-патрыёта Нікалая Ягоравіча Жукоўскага.

В. І. Ленін назваў Жукоўскага бацькам рускай авіяцыі. У гэтых дэптых лінгвістычных словах выказана глыбокая ўдзячнасць нашаму суайчынніку, працы якога адкрылі шырокія перспектывы і магчымасці для будаўніцтва магутнага паветранага флоту.

Вялікія заслугі Н. Жукоўскага перад навукай і Радзімай. За ўсё сваё жыццё ён напісаў звыш 170 фундаментальных прац, якія вызначаюць глыбінні творчай думкі, шматграннасцю распрацаваных праблем. Яны па праву ўвайшлі ў залатую скарбніцу навукі.

Зразумела тая вялікая цікавасць, з якой савецкія людзі сустралі новы мастацкі фільм аб Жукоўскім. У радзе твораў кінамастацтва, прысвечаных выдатным дзеячам рускай навукі, новы фільм баспрэчна зойме ганаровае месца. Творчая работа пастаноўшчыка і актораў вызначаецца палымным імкненнем стварыць глыбоказапамінальны вобраз вучонага і патрыёта, які адыў усё сваё жыццё на дабро любімай Радзімы.

Фільм выклікае пачуццё законнай гордасці за наш таленавіты народ, які адкрыў іншым народам і краінам шлях у паветра.

На экране—падзеі, якія прынеслі нашай Радзіме бессмертную славу. 1882 год. Геніяльным вынаходца самалета, капітан І-га ранга Аляксандр Фёдаравіч Мажайскі праводзіць выпрабаванне створанага ім апарата. Першы лётчык свету, верны памочнік вынаходцы, Іван Нікіфаравіч Голубеў запускае матары і, зрабіўшы розгук, адрываецца ад зямлі. Самалёт у паветры. Ажыццёўлена векавая марачаласць. Толькі праз дваццаць год пасля гэтага зрабілі свой палёт амерыканцы, браты Райт. Выпрабаванне апарата Мажайскага ўвечна зафіксавана на перагоі.

Аднак геніяльнае вынаходства Мажайскага намаганнямі царскіх чыноўнікаў, якія нізкапакланіліся перад капіталістычным Захадам, было захавана ў архівах ваеннага дэпартаменту.

Справу Мажайскага прадоўжыла новае пакаленне наватараў, энтузіястаў паветралявання. Малады маскоўскі прафесар Жукоўскі, падбадзёрны поспехамі Мажайскага, гарача падтрымаў геніяльным рускім вучоным Мендзлеевым, з бязмежнай энергіяй змагаўся за свядзенне новых навуковых прынцыпаў, якія перамаганьня даказваюць магчымасць стварэння і прымянення лятальных апаратаў, пажэйшых за паветра.

Артыст Ю. Юр'юскі, які выконвае ролю Жукоўскага, з вялікім майстэрствам уводзіць глядача ў творчую лабараторыю вучонага. Сцэнарысту, рэжысёрам і артыстам удалося паслядоўна і ясна паказаць адкрыццё адной з велізарнейшых тэхнік

прыроды. У гэтых адносінах работа майстэра савецкай кінематографіі, таскама як і ў фільмах «Мічурын», «Папоў», «Паўлаў», заслугоўвае высокай ацэнкі.

Пастаноўшчыкі не спрацілі складанейшым навуковым праблемам на ўзроўні займальнасці. Яны з сапраўдным веданнем справы і на высокім мастацкім узроўні раскрываюць яе ў мастацкіх вобразах. У гэтым баспрэчнай вартасць новага фільма.

З захопляючай цікавасцю сочыць глядач за нястомнай творчай дзейнасцю праслаўленага вучонага. Жукоўскаму першаму ў свеце стала ясным пытанне, якім чынам стварэцца ў крыле пад'ёмная сіла і як яе можна практычна вылічыць. На юбілейным вечары, прысвечаным 50-гадовай навуковай дзейнасці Жукоўскага, яго бліжэйшы вучань Чаплінгін справядліва адзначыў, што адкрыццё Жукоўскага роўназначна п'ютоніўскаму закону сусветнага цяжарнага. Без вядомай формулы Жукоўскага аб пад'ёмнай сіле крыла немагчымы бы-бы такі бурны росквіт авіяцыйнай канструктарскай думкі. Работы вучонага асвятлялі шлях усім канструктарам і вынаходнікам. Толькі ў Расіі, дзякуючы работам Жукоўскага, была адкрыта і навукова абгрунтавана магчымасць безаварыйных палётаў.

Расія няёмна ішла ў авангардзе авіяцыйнага прагрэсу. Пераканальна перададзены ў фільме карціны першых палётаў, якія выклікалі жывую цікавасць шырокіх мас да развіцця паветралявання.

У дзякіх умовах царскага рэжыму патрабавалася сапраўды нястомная энергія вучонага для ажыццяўлення сваіх творчых задум. Сэрца Жукоўскага перапоўнена глыбокімі патрыятычнымі пачуццямі, бязмежнай любоўю да Айчыны. Яна — жыватворчая крыніца бязмежнай энергіі і мужнасці, з якой вучоны кідае гнеўныя словы тым, хто хоча прадаць інтарэсы

Радзімы, падпарадкаваць іх камарыйным справам.

Артысты М. Названаў (Рабушынскі) і В. Аксёнаў (вядлікі князь) удала перадаюць праданнасць і нікчэмнасць каранаваных і некаранаваных уладароў.

З вялікай душэўнай цеплынёй стварае артыст В. Белакураў вобраз Чаплінгін, бліжэйшага вучня і саратніка прафесара Жукоўскага, які змог асабліва поўна апаціць велізарнае значэнне адкрыцця свайго настаўніка.

На жаль, пастаноўшчыкі вельмі павярхоўна паказалі бліжэйшых вучняў Жукоўскага — вядомых вучоных, канструктараў, лётчыкаў. Глядач вымушаны называць іх толькі па асобных сітуацыях.

Вялікая Кастрычынская сацыялістычная рэвалюцыя адкрыла перад Жукоўскім неабмежаваныя магчымасці. Нагадваючы на свае гады, вучоны аддае ўсе сілы малодчай савецкай рэспубліцы. Ён чытае лекцыі ў вядомай лётчым, вучыць іх быць майстрамі свайго справы. Па ініцыятыве вучонага ствараецца адзіны цэнтр авіяцыйнай навуковай думкі — будучы цэнтральны аэрагідрадынамічны інстытут (ЦАІП).

Па-працоўку гучаць словы вучонага.

... Якую велізарную і якую ганаровую ролю аддае наша працоўная ўлада навуцы, якія ішчасівыя перапятківы адкрываюцца перад намі, рускімі вучонымі. Дзяржаўнае навука і моцныя рукі, здатыя навуку становіцца адбыткам народа...

Словы вучонага збыліся. За гады савецкай улады наша краіна стала магутнай авіяцыйнай дзяржавай. На экране самалёт, які насё сцяг з партрэта таварыша Сталіна. Услед за тым праносіцца сучасныя бамбардзіроўшчыкі, реактыўныя знішчальнікі. Капатамі нашага вялікага правядыра створаны самы перадавы ў свеце паветраны флот.

Л. ТАБОЛІН, інжынер-капітан.

Кадр з кінофільма «Жукоўскі».

Тэатры братніх рэспублік у БССР

Летнія гастролі тэатраў у БССР пачаліся ў красавіку, калі ў Бабруйск прыехаў Даўгаўпіскі рускі драматычны тэатр. Былі паказаны спектаклі «Залатая ніва», «Бродзя», «Мой сын» Гергеля і Літоўскага, «Навальніца» Астроўскага і іншыя.

У Бабруйску пачаў сваё выступленні Запарожскі ўкраінскі тэатр імя Шчорса, які папер працуе ў Брэсце. У пачатку жніўня маркуецца яго прыезд у Мінск.

Смаленскі драматычны тэатр ужо абслужыў сваімі спектаклямі прапоўных Гомеля, Гомельскай вобласці і Мазыра. 3 18-га ліпеня ён гастрольна ў Магілёве.

У сталіцы нашай рэспублікі ў жніўні пачнуцца гастролі Іванаўскага тэатра музычнай камедыі.

Новыя кнігі

М. Ю. Лермантаў.—Пазмы (на беларускай мове). У зборніку увайшлі пазмы «Дэман»—пераклад Якуба Коласа, Аляксея Зарыцкага і Антона Бялевіча, «Каўказскі нявольнік»—пераклад Аляксея Зарыцкага і Анатолія Вялюгіна, «Ізмаі-Бей»—пераклад Уладзіміра Шахаўца, «Баярыны Орша»—пераклад Аляксея Зарыцкага і Анатолія Вялюгіна, «Песня пра цара Івана Васільевіча, маладога апырніча і ўдалога куцця Калашнікава» — пераклад Міхаіла Клімковіча, «Мічурын»—пераклад Уладзіміра Шахаўца. Рэдактар кнігі — Аркадзь Куляшоў. Дзяржаўнае выдавецтва БССР. Мінск, 1950 г. Тыраж—8.000 экзэмпляраў.

Н. В. Гогаль.—Вечары на хуторах ля Дзікаўкі. Пераклад на беларускую мову Микола Лужаніна. Рэдакцыя вучэбна-педагагічнай літаратуры Дзяржаўнага выдавецтва БССР. Мінск, 1950 г. Тыраж—20.000 экзэмпляраў. Цана — 6 руб. 75 кап.

Міхась Лынькоў.—Выбраныя апавяданні (на рускай мове). Пераклады выкананы Я. Мазальковым, П. Кабарэўскім і В. Тарсісам. Рэдакцыя мастацкай літаратуры Дзяржаўнага выдавецтва БССР. Мінск, 1949 г. Тыраж кнігі—10.000 экзэмпляраў. Цана—8 руб. 50 кап.

Максім Танк.—Урачыстае аб'яцанне. Рэдакцыя дзіцячай і ювацкай літаратуры Дзяржаўнага выдавецтва БССР. Мінск, 1950 г. Малюк мастака В. Бундзіна. Тыраж зборніка—8.000 экзэмпляраў. Цана — 2 руб. 50 кап.

М. Лынькоў.—Вобраз Сталіна ў беларускай мастацкай літаратуры. Выдавецтва Акадэміі навук Беларускай ССР. Мінск, 1950 г. Тыраж брашуры — 8.000 экзэмпляраў. Цана — 80 кап.

П. Бажоў.—Уральскія назмі. Пераклад на беларускую мову Які Брыля. Малюк мастака Л. Мільчына. Рэдакцыя дзіцячай літаратуры Дзяржаўнага выдавецтва БССР. Мінск, 1950 г. Тыраж кнігі—10.000 экзэмпляраў. Цана — 2 руб.

Братняя дружба

Творчая сувязь ленинградскіх і беларускіх пісьменнікаў, якая ўзнікла шмат гадоў таму назад, умаццела і развілася ў пасляваенныя гады. Вынік гэтай дружбы—выданне раду кніг, якія з'яўляюцца каштоўным укладам у савецкую літаратуру.

Адзіны пералік кніг беларускіх пісьменнікаў, што выйшлі ў Ленинградзе, можа даць уяўленне аб тым, наколькі палёнай з'яўляецца дружба беларускіх і ленинградскіх пісьменнікаў.

У 1947 годзе калектывам ленинградскіх палёнаў пераказана на рускую мову Анталогія беларускай класічнай і сучаснай паэзіі. У кнігу ўключаны лепшыя творы паэзіі беларускага народа за сто з лішнім гадоў, пачынаючы з паэмы «Тарас на Парнасе» і канчаючы вершамі сучасных маладых беларускіх паэтаў. Анталогія беларускай паэзіі, выпушчанае «Ленвыдацтва», атрымала ўсеагульнае прызнанне.

Лепшыя творы беларускай драматургіі ў пераказе ленинградскіх пісьменнікаў выйшлі ў Ленинградскім аддзяленні выдавецтва «Мастацтва». Па двухтомніку «Беларуская драматургія» чытач можа прасачыць за ростам і развіццём гэтага жанру беларускай літаратуры, пачынаючы ад класічнай камедыі Янкі Купалы «Паўлінка», п'ес лаўраата Сталінскай прэміі Кандрата Крапіны і канчаючы п'есамі маладых драматургаў.

Жанр кароткага апавядання прадстаўлены ў зборніку «Беларускія апавяданні», выданым у 1948 годзе. У гэтым зборніку, побач з апавяданнямі майстэраў беларускай літаратуры — Якуба Коласа, Змітрака Бядулі, Міхаіла Лынькова, Кузьмы Чорнага, Эдуарда Самуіленка і іншых, апублікаваны творы маладых беларускіх празаікаў.

Ленинградскім аддзяленнем выдавецтва дзіцячай літаратуры выпушчаны зборнік апавяданняў беларускіх дзяцей — удзельнікаў вайны, бароды беларускага народа з гітлераўскімі захопнікамі ў галы Вялікай Айчыннай вайны, «Ніколі не забудзем». Шматлікія лісты і водгукі юных чытачоў пра гэтую кнігу красамоўна гавораць аб тым, што яна зрабіла карысную справу, раскажучы пра мужнасць юных герояў беларускага народа, прычпляючы нашай моладзі любоў да сацыялістычнай Радзімы.

У ленинградскім аддзяленні выдавецтва «Савецкі пісьменнік» надрукавана кніга выбранных твораў лаўраата Сталінскай прэміі Максіма Танка, зборнік вершаў Пятра Глебка «Па дзікім небам» — у пераказе ленинградскіх і маскоўскіх паэтаў, кніга паэм Антона Бялевіча, пераказаная лаўраатам Сталінскай прэміі Аляксандрам Пракоф'евым.

У пераказе П. Кабарэўскага выйшлі ў свет апавесці Змітрака Бядулі «У дрымуцых

лясах» і «Салавей», апавесць Тараса Хадкевіча «Вяснянка» і кніга Ус. Краўчанкі пра Героя Савецкага Саюза, партызана-падрывніка Рыгора Такуева.

У пачатку гэтага года Ленинградскім аддзяленнем Дзяржлітвыдата выпушчаны аднатомнік выбранных вершаў і паэм Янкі Купалы — пад рэдакцыяй Я. Коласа, П. Броўкі, П. Глебка, А. Пракоф'ева і Н. Браўна, а таскама зборнік выбранных вершаў Пімена Панчанкі.

Вершы і паэмы Я. Купалы, Я. Коласа, П. Броўкі, М. Танка, А. Бялевіча, П. Глебка, М. Лужаніна і іншых беларускіх паэтаў друкаваліся ў часопісе «Звезда» і ў ленинградскіх газетах: «Ленинградская правда», «Вечерний Ленинград», «Смена» і «На страже Родины».

Гэты дадатак не поўны пералік выданняў будзе ў бліжэйшы час значна пашыраны. У вялікай серыі «Бібліятэка паэта» выйдзе аднатомнік Янкі Купалы з уступным артыкулам лаўраата Сталінскай прэміі Я. Мазалькова.

Кніга вершаў Анатолія Вялюгіна «Малодосць свету» рытуецца Ленинградскім аддзяленнем выдавецтва «Маладая гвардыя».

У 1951 годзе маркуецца выданне трохтомнага збора твораў Янкі Купалы, аднатомніка выбранных твораў К. Крапіны, зборніка «Новыя беларускія апавяданні», кніг вершаў М. Лужаніна і А. Зарыцкага.

У сваю чаргу беларускія паэты і празаікі нямаюць над пераказамі ленинградскіх пісьменнікаў на беларускую мову, у выніку чаго з'явіўся зборнік «Паэты Ленинграда», зборнік выбранных вершаў Аляксандра Пракоф'ева, выпушчаны Дзяржаўным выдавецтвам БССР у 1948 годзе. У хуткім часе выйдзе ў свет кніга «Выбраныя апавяданні ленинградскіх пісьменнікаў».

На старонках беларускіх часопісаў неаднаразова друкаваліся творы А. Пракоф'ева, В. Ліўшыца, В. Саянова, Н. Браўна, І. Крата, В. Раждзественскага і іншых ленинградскіх паэтаў і празаікаў.

Неабходна адзначыць і тое, што ленинградскімі пісьменнікамі напісаны творы, прысвечаныя Беларусі. Я маю на ўвазе апавесць Л. Ракоўскага «Канстанцін Заслаўца», кнігу нарысаў С. Антонава пра Героя Сацыялістычнай Працы Тамару Шкурко, паэму В. Ліўшыца «Бітва на ройках» і вершы Н. Браўна.

Жыве і мацнее наша дружба. Яна ўзаемна творча ўзбагачае нас і служыць вялікай справе росквіту сталінскага саюза двух братніх літаратур, вялікай справе развіцця ўсёй савецкай сацыялістычнай літаратуры.

(Наш нар.)

Сустрэча артыстаў тэатра імя Вахтангава з медыцынскімі работнікамі

Гэтымі днямі ў памішанні тэатра Янкі Купалы адбылася сустрэча артыстаў тэатра імя Вахтангава з медыцынскімі работнікамі Мінска.

Ад калектыва тэатра выступіў народны артыст РСФСР, лаўраат Сталінскай прэміі А. І. Гаруноў, які расказаў аб творчым шляху тэатра імя Вахтангава.

Ад медыцынскіх работнікаў выступіла адказны сакратар Беларускага рэспубліканскага камітэта профсаюза тав. Чакаліна, якая нажадала тэатру творчых поспехаў.

У заключэнне была паказана камедыя-вадзівіль «Летні дзень» Ц. Саладара.

Новы зборнік вершаў Канстанціны Буйлы

Распаўшы сваю літаратурную дзейнасць яшчэ задоўга да Вялікай Кастрычынскай сацыялістычнай рэвалюцыі (1909 год), Канстанціна Буйла ў дароўлюючым часе напісаў некалькі дзесяткаў вершаў і дзве невялікія вершаваныя п'есы, што складаюць асноўнае перагае а зборніка «Курганная вясёлка», выданнага ў 1914 годзе ў Вільні. Пасля выхаду ў свет гэтага зборніка паэтычны голас пісьменніка амаль замоўч на доўгія гады (некалькі вершаў было надрукавана ў даваенных выданнях часопіса «Поляны»), і толькі ў суровыя дні Вялікай Айчыннай вайны ён зноў загучаў ужо з новай мастацкай сілай.

У гэтым годзе літаратурнае грамадскасць і шырокія колы чытачоў нашай рэспублікі атрымалі другі па ліку зборнік паэтычных твораў Буйлы «Світанне», які выпушчаны ў свет Дзяржаўным выдавецтвам БССР.

Зборнік «Світанне» ўключае ў сабе вершы, напісаныя паэсай галоўным чынам у дні Айчыннай вайны і ў пасляваенны час, уключаючы 1946 год. Толькі адзінаццаць найбольш дасканалых і ідэяна-мастацкіх адносінах вершаў дароўлюючыха часу ўключаны пісьменніцай у новы зборнік.

Пазнаёміўшыся з новым зборнікам вершаў Канстанціны Буйлы, зборчак, безумоўна, заўважыць розніцу паміж творамі паэсы дакастрычынскага часу і савецкага перыяду як у ідэйных, так і ў мастацкіх адносінах. Розніца гэта перш за ўсё заклячаецца ў тым, што творы савецкага часу насычаны новым ідэйным зместам, падказаным аўтару нашай сацыялістычнай рэалісцыяю. Калі ў дароўлюючым часе лірычны герой вершаў Буйлы часта заставаўся ў баку ад сацыяльна-грамадскага жыцця, замыкаючыся ў сферу сваіх інтымных перажыванняў, то лірычны герой твораў савецкага часу вызначаецца сваёй актыўнасцю, палымным жадааннем жыць, тварыць і змагацца ў імя шчасця

савецкага народа, у імя свабоды і незалежнасці яго Радзімы, у імя вялікай мэты чалавецтва—комунізма. Праўда, некаторыя вершы Буйлы дакастрычынскага перыяду («Да працы», «Звон», «Тварыць і вахаць», «Каб я мела...») таскама вызначаюцца сацыяльнымі момантамі; яны насычаны пафасам адмаўлення тагачаснай рэалісцыі, пафасам гневу і пнявісці да класа эксплуатаатараў і гарачай любоды да людзей працы, пафасам змагаання за лепшую будучыню.

Вершы, якія ўваходзяць у зборнік «Світанне», не ўсе, вядома, аднолькавыя па сваіх ідэяна-мастацкіх вартасцях. На нашу думку, самымі лепшымі з'яўляюцца вершы на тэму адбудовы краіны, змешчаныя ў раздзеле «У родным доме». Апрача таго, што вершы гэтага раздзелу з'яўляюцца больш сталымі ў сэнсе пахудоў пісьменніка да з'яў нашай сучаснай рэалісцыі, яны больш дасканалыя і ў паэтычных адносінах, нават у самай тэхнічнай апрацоўцы. У іх мы менш сустракаем тых неахайнасцей, якія ёсць у значнай колькасці твораў іншых раздзелаў зборніка.

Вялікай Айчыннай вайна абудзіла паэтычны голас Канстанціны Буйлы. Свяшчэнная нянавісць да ворага і бязмежная любоў да свайго Радзімы, народа, партыі, правядыра, што напалнілі паэтуся, не маглі не выліцца ў вершаваныя радкі яе твораў.

Асноўным жанрам паэзіі Канстанціны Буйлы з'яўляецца лірычны верш. Яе лірыка часоў вайны насычана героікай змагаання савецкіх людзей супроць фашыскай навалы (вершы: «Танкі», «Расстанне», «Снайпер», «Масква ў 1941 годзе», «Лётчыку», «За Дунаем звоняць колы...», «Грымаць баі на Беларусі», «Шмат дзён прайшло», «Янка Ю.» і «Партызанка Аляся» і іншыя). Паэтка захлапленца тэраічнымі подзвігамі беларускіх партызан. У адным са сваіх вершаў

(«Снайпер») яна гаворыць аб гасцінасці і міралаубінасці беларускага народа.

Мы гасцей на Беларускі любім,
Іх частуем, ласкаю галубім,
І ніхто відзе на цэлым свеце
Госця так не прыме, не прывець.

Але гэтая гасцінасць беларускага народа адносіцца толькі да тых людзей, якія прыходзяць да яго з добрымі намерамі. «Госця-жа», які прышоў са зброяй у руках, каб рабаваць і гвалціць, паліць і забіваць, беларускі народ сустракае «куляй гарачай».

Ну, а той, што к нам прыходзіць збройна,
Марыць хто раз'вешана аб войнах.
Хто спакой святы зямлі парушыў,
Вытрасем з яго мы цэла й душу.

У вершы «Янка Ю.» Буйла гаворыць аб тым, што партызанская вайна на Беларусі насіла ўсенародны характар. У партызанцы ішлі не толькі мужчыны, але і жанчыны, выхаваныя ленинска-сталінскім камсамолам у духу савецкага патрыятызма, у духу вернасці і адданасці партыі і Радзіме.

У другіх вершах зборніка, прысвечаных партызанскай барацьбе беларускага народа з нямецкімі захопнікамі, таскама паказваюцца мужныя, самаадданыя людзі, для якіх лепш смерць, чым паднявольнае жыццё. Вось вясковая дзівічэна Аляся («Партызанка Аляся»), смелая партызанска разведчыца, патрыетка. Святому поместу набоўнена яе дзівочае сэрца да ворагаў Радзімы—фашыстаў; у набоўным баі з гітлераўцамі яна гіне смерцю героя.

У гэтым вершы, а таскама ў вершы «Янка Ю.» і ў некаторых другіх, мы бачым характар савецкага чалавека. Праўда, характары гэтыя яшчэ не поўнасьцю выяўлены ў дзеяннях.

Героіна ваенных вершаў Буйлы часам пераплаціцца з шікім сумам і бодем за апаганеную фашысцкім ботам зямлю роднай Беларусі.

Знішчаць подлы прыгон,
Люд з нявольні ачнецца,
Песня зноўку палыцца
На радзімы загон.

Значную каштоўнасць прадстаўляюць вершы на тэму пасляваеннага будаўніцтва. У гэтых вершах Канстанціны Буйлы паказвае, як учораці савецкі воін, прагнаўшы са сваёй зямлі няпрошаных гасцей, змяніў вінтоўку і гранату на сякеру і рыдлёўку, каб будаваць для сабе цудоўныя дамы-палацы.

Пісьменніца хоча бачыць у новабудуемых нашай краіны ўвасабленне велічных подзвігаў савецкага народа, яго героізм і мужнасць.

Дык-жа высунуў новыя матывы
У магутным похду натхнення,
Каб паўстала непаўторным давам
У будове ара увывалення.

Высунуў так, каб нібы помнік славы,
Кожны дом устаў ў крассе граніту,
І каб дзень нашых велічавых
Удзям вялікі быў у ім адбыты.

Дзеці каб, унукі і патомкі,
Бачыць уздзёт высокі вежаў,
У лініях, у каланадах стромкіх
Бачылі героікі бязмежжа.

Не змыкай, народ мой, вочы,
Моцна стой на варце міру!
Дзясці гулка сталь лязгоча
І маю трывожыць ліру.

Вершы зборніка «Світанне» з'яўляюцца значным крокам наперад на творчым шляху старэйшай беларускай пісьменніцы. Адуцаецца ўзможнасць паэтычнага галаса Канстанціны Буйлы, умелыя схваляць тыповыя з'явы нашата жыцця, перадаваць пачуцці і думы савецкіх людзей. Значна ўзбагаціўся яе паэтычны арсенал. Паэтка часам удала карыстаецца трайнай мастацкай дэталлю, параўнаннем, метафарай.

На гэтым фоне паэтычнага росту пісьменніцы тым больш прыкрасі з'яўляюцца шматлікія неахайнасці яе вершаў, што з'яўляецца ў большасці выпадкаў вынікам надбайных адносін аўтара да тэхнічнай апрацоўкі сваіх твораў. Часта сустракаюцца радкі, якія парушаюць рытміку твора. Недаравальнымі для паэтыс з'яўляюцца самавольныя перастаўкі напіска ў некаторых словах ў ўзроўні патрабнай рыфме ці рытму і скляжанне пасообных слоў і довавалучэнняў: «ясны» замест «ясны»; «рашэй» замест «рашэй»; «склянаецца» замест «схвіляецца»; «жана» замест «жона»; «помісць смерць» замест «помісць за смерць» і інш. Сустракаюцца бассэнсавыя выразы, вакаштат: «справы суд народаў у Нюрнбергскім зсядзіў працэс», стар. 119; «янавісць у ім баліць, як рана» і інш. У паэме «Песня» пісьменніца дапусціла грубую памылку, сказаўшы, што «За жывіном ідзе пако» (сенакос).

Трэба таскама зрабіць закіў аўтару і ў адносінах напраўляльнай датыроўкі некаторых вершаў, за што насё адказнасць не толькі паэтка, але і рэдактар кнігі (П. Глебка). Так, верш «Правадар» дагучэна 1945 годам, што супярэчыць канпоўным твора, дзе гаворыцца аб першых паслява